

fængsel og fængsel og arresthus. Disse bestemmelser suppleres af § 26 om adgang til overførsel mellem ensartede afsoningsinstitutioner. Endvidere rummer § 29 en bestemmelse om valget af den konkrete afsoningsinstitution i tilfælde, hvor der er sket overførsel i medfør af §§ 24-28. § 29 supplerer således § 23 om valget af afsoningsinstitution ved straffuldbyrdelsens begyndelse.

Straffelovrådet kan i det væsentlige tiltræde arbejdsgruppens forslag. Da arbejdsgruppens betænkning stammer fra 1989, har rådet overvejet, om der på baggrund af udviklingen i den mellemliggende periode er behov for ændringer på området.

I en indstilling af april 1994 om negativt stærke og svage indsatte, afgivet af en arbejdsgruppe under Direktoratet for Kriminalforsorgen, foreslås det bl.a., at der i straffuldbyrdelsesloven tilvejebringes en udvidet adgang til overførsel af »negativt stærke« indsatte fra åbent til lukket fængsel. En arbejdsgruppe vedrørende stærke indsatte i kriminalforsorgens anstalter og arresthuse har i en indstilling af marts 1996 tilsluttet sig dette forslag.

Med udtrykket »stærke« indsatte sigtes navnlig til de grupper af indsatte, herunder rockere og deres støtpersoner, der i de senere år har skabt sig en sådan magtposition i fængslerne, at de i dag udgør en særdeles negativ styrende faktor i forhold til medindsatte. Deres metoder adskiller sig ikke nævneværdigt fra den fremgangsmåde, der sædvanligvis benyttes af andre »stærke« indsatte, dvs. vold, trusler om vold, økonomisk udnyttelse mv. De pågældendes metoder er imidlertid væsentlig grovere end tidligere, og deres styring retter sig nu mod alle i institutionen. Deres metoder rækker også uden for fængslet, idet de ved hjælp af gruppemedlemmer uden for fængslet kan udstrække deres trusler og pres til de medindsattes familier og pårørende. Som følge af det almindelige kendskab til sådanne gruppers metoder er det sjældent nødvendigt at anvende vold og trusler. Deres blotte fremtræden kombineret med de medindsattes kendskab til gruppetilhørsforholdet er normalt tilstrækkeligt til at skabe den tilsigtede frygt hos medindsatte. Samtidig udøves volden mv. sædvanligvis ikke af de »negativt stærke« indsatte selv, men af »håndlangere«, hvilket gør det særdeles vanskeligt eller umuligt at bevise deres andel. Medvirkende hertil er også, at ingen tør udtale sig af frygt for repressalier.

I indstillingen foreslås det endvidere, at der for så vidt angår gruppen af »svage« indsatte overvejes indført en udtrykkelig hjemmel til anbringelse i eller overførsel til arresthus eller anden afsoningsinstitution i beskyttelsesøjemed. Med udtrykket »svage«

indsatte sigtes til personer, der har behov for beskyttelse for at undgå udnyttelse, mobning, trusler, vold eller andre overgreb fra medindsatte. Som eksempel kan peges på stofmisbrugere og andre, der er fysisk og psykisk svagt funderet, og som eventuelt tillige har stiftet gæld til medindsatte. En anden gruppe udgør de indsatte, der på grund af deres kriminalitet, herunder navnlig mishandling af børn og sædelighedskriminalitet, ikke tolereres af fællesskabet.

Arbejdsgruppens lovudkast giver mulighed for at anbringe i og overføre fra fængsel til arresthus mod den dømtes vilje, hvis det må anses for nødvendigt for at beskytte den pågældende mod overgreb fra medindsatte, jf. § 21, stk. 3, nr. 2, og § 28, stk. 1, nr. 2. Sker anbringelsen mv. med den pågældendes samtykke, er forholdet omfattet af § 21, stk. 4, nr. 2, og § 28, stk. 4, nr. 2. Endvidere kan der ved valg af afsoningsinstitution og senere overførsel mellem ensartede afsoningsinstitutioner mv. tages hensyn til muligheden for at beskytte den dømte mod overgreb fra medindsatte, jf. § 23, stk. 2, nr. 3, § 26, nr. 2, og § 29, jf. § 23, stk. 2, nr. 3, i arbejdsgruppens lovudkast.

Arbejdsgruppens lovudkast giver imidlertid ikke mulighed for at anbringe i eller overføre fra åbent til lukket fængsel mod den dømtes vilje i beskyttelsesøjemed, idet fuldbyrdelse af fængselsstraf som hovedregel skal ske i åbent fængsel, jf. § 22, stk. 1, i arbejdsgruppens forslag. Denne hovedregel svarer til gældende ret og bygger på princippet om, at frihedsberøvelsen ikke må være mere indgribende, end formålet tilsiger. Kan frihedsberøvelsen gennemføres i åbent fængsel uden begrundet antagelse af risiko for undvigelse eller for, at de friere forhold i et åbent fængsel udnyttes til kriminel eller dermed lignestillet adfærd, skal den dømte således anbringes i åbent fængsel.

Straffelovrådet finder, at straffuldbyrdelsesloven bør give mulighed for i særlige tilfælde at anbringe i lukket fængsel og overføre fra åbent til lukket fængsel i beskyttelsesøjemed, selv om den dømte ikke ønsker det, idet der i praksis har vist sig behov herfor. Det gælder ikke blot i tilfælde, hvor den dømte tilhører gruppen af »svage« indsatte i den ovennævnte betydning, men også i tilfælde, hvor anbringelsen eller overførslen skal modvirke overgreb, der iværksættes af udefra kommende bander mod indsatte, der tilhører en rivaliserende gruppe.

For så vidt angår de »negativt stærke« indsatte, er anbringelse mv. i arresthus og lukket fængsel efter arbejdsgruppens lovudkast betinget af, at der i det enkelte tilfælde kan påvises bestemte grunde til at antage eller en særlig bestyrket mistanke om, at den dømte vil udøve vold mod medindsatte eller personale, jf.